

ראשי פרקים

עמודים	נושא
2	מבוא
3-4	פרק א. משטרה כארגון
3	1. מהות המשטרה
3	2. תפקידי המשטרה ומטרותיה
3-4	3. סמכויות המשטרה (וגבולותיה)
4-6	פרק ב. המשטרה בעולם מרובה תרבויות, התנדבות ושיטור קהילתי
6-8	פרק ג. משטרת ישראל
6	1. מאפיינים
7-8	2. התנדבות במסגרת משטרת ישראל
8	3. מבנה ארגוני
8-11	פרק ד. התנסות אישית
12	משוב אישי וסיכום
13-14	ביבליוגרפיה

מבוא

אבי היה מתנדב במשמר האזרחי ותמיד היווה עבורי מודל להתנדבות בכלל ולהתנדבות במסגרת המשטרה בפרט. עם השנים הבנתי שבאופיי אני נוטה לעזור לאנשים ולא מוכנה לעבור בשתיקה על עוולה וכשחשבתי על התנדבות אישית, המקום הטבעי עליו חשבתי היה משטרת ישראל.

המשטרה, כארגון שהחל להתבסס במאה ה-19, עברה שינויים מרחיקי לכת עם השנים ובעיקר בעשורים האחרונים על רקע הגלובליזציה, התגברות הפשע הבינלאומי, הטרור העולמי ותחכום רב של פושעים הנעזרים באמצעים טכנולוגיים ועזרים חדישים ביותר. בעולם המערבי ארגוני המשטרה מקבלים יותר משאבים (של כוח אדם ותקציבים), תפקידם מתרחב והם מקבל חיזוק בחקיקה, אבל מהצד השני – ועם התרחבות שיח הזכויות הבינלאומי וערכי הדמוקרטיה הליברלית, המשטרה נתקלת בחקיקה המגינה על זכויות האדם ובכך מגבילה את יכולת האכיפה שלה. ארגוני המשטרה במדינות המערב משתפים פעולה כדי למגר פשיעה וטרור בינלאומיים וחשיבותם בעיני הציבור עולה, אם כי לא בטוח שרמת האמון בהם עולה.

בישראל, מרובת התרבויות, לה יש, בנוסף, מאפיינים ייחודיים של פשיעה על רקע לאומני, זכתה משטרת ישראל לתגבור כוחות משמעותי בשנים האחרונות. עם זאת, התובנה – לפיה המשטרה זקוקה לשיתוף פעולה של הציבור במיגור האלימות וחיזוק הביטחון האזרחי – הובילה אותה לפתיחת שורותיה למתנדבים ו-35,000 מתנדבים ביחידות המשטרה השונות.

בעבודה אנתח את מהות המשטרה, תפקידיה ודרכי פעולתה. אבחן את התפתחות המשטרה במדינת המערב ואנתח את משטרת ישראל, כולל מבנה ארגוני ואת מערך ההתנדבות שהיא מנהלת. בניתוח ההתנסות שלי ביחידת הסיור של תחנת פתח תקווה אבחן את התהליך שעברתי בהתייחס לתיאוריה המתארת את תפקידי היחידה ואסיים במשוב אישי.

פרק א. משטרה כארגון

1. מהות המשטרה

המשטרה, כמונח בסיסי של *politia* במובן מנהל אזרחי - התפתחה באירופה מפקידות שלטונית שעסקה בעיקר בגביית מיסים. המשטרה, כארגון הממונה על ביטחון האזרחים מפני עברות המבוצעות בתוך תחמי המדינה או העיר, הוקמה ב 1667 בצרפת ומ 1829 החלה להנפיק מדים אחידים לשוטרים. כזרוע מבצעת של השלטון, התפתחה המשטרה במדינות העולם בהתאם לאופי ומבנה השלטון: במדינות בהן הונהג משטר טוטליטרי, הן פעלו בשליחות השליט ובהתאם לחוקים וההנחיות שהוא קבע. עם התפתחות מדינות הלאום והמשטר הדמוקרטי, הפכה המשטרה לרשות מבצעת עצמאית ורשות אכיפת חוק, אבל הוכפפה לחוקה ולחוקים על מנת להגן על האזרח מפני עריצות ולמנוע מהמשטרה לחרוג מהמסגרת החוקית שהוקצתה לה. במדינות רבות כפופה המשטרה העירונית לראש העיר, בחלק מהמדינות כפופה לתובע המחוזי שנבחר בבחירות ישירות על ידי האזרחים (Preito-Hodge et al, 2021). במדינת ישראל, בה אין חוקה, המשטרה הינה רשות מבצעת עצמאית ככפופה לשר לביטחון פנים ומשמשת כארגון אכיפת חוק לאומי (יחזקאלי, 2004).

2. תפקידי המשטרה ומטרותיה

למשטרה במדינות הדמוקרטיות מספר תפקידים: (1) לוחמה בפשע: פעילות מניעתית כנגד עבריינים, מניעת פשיעה, סיכול תוכניות לביצוע פשע, תפיסת פושעים והשגת ראיות אשר יוכיחו את אשמתם. (2) אכיפת החוק: פיקוח על ביצוע החוק, תפיסת ומעצר עבריינים, חקירת פשעים, מציאת חשודים והעמדתם לדין. (3) שמירה על הביטחון והסדר הציבורי: הן מפני טרור והן מפני מתפרעים. (4) אבטחת אירועים ציבוריים כגון פסטיבלים, חגיגות והפגנות. (5) אכיפת חוקי התנועה וטיפול בעברייני תנועה. (6) חינוך והסברה בקרב האזרחים (פרויקטים לצמצום אלימות ופשיעה, חינוך לזהירות בדרכים ועוד). (7) הפעלת גופים התנדבותיים המסייעים למשטרה (8) אכיפת התקנות בנוגע לשמירה על איכות הסביבה, מניעת זיהום הסביבה, טיפול בעברייני סביבה (9) איתור נעדרים והשבת אבדות רכוש. (10) לחימה באויבים חיצוניים ועצירתם בתוך גבולות המדינה של אותה המשטרה באמצעות ז'נדרמריה. (11) מניעת הגירה לא חוקית, מניעת הסתננות של מחבלים, מניעת הברחות לא חוקיות והברחות דרך המכס. (יחזקאלי, 2004).

3. סמכויות המשטרה (וגבולותיה)

סמכויות המשטרה מוגדרות בחוק וכוללות (1) חקירת עדים וחשודים - קצין משטרה, או מי שהוסמך לכך (חוקר משטרה) רשאי לחקור עדים לעבירה או חשוד בביצוע עבירה ולרשום את דבריו, אשר יוכלו לשמש לאחר מכן כראיה בבית המשפט. כמו כן רשאית המשטרה לבצע פעולות שונות שנועדו לסייע בחקירותיה.